

RAPPORT RAPPORT

Fleksibel læring

Utvikling av ny videreutdanning for sykepleiere:

Sår-forebygging, behandling og lindring

15 studiepoeng

Et pedagogisk og faglig utviklingsprosjekt

Jill Flo

Rapporter fra Høgskolen i Buskerud

Nr. 79

Fleksibel læring

**Utvikling av ny videreutdanning for sykepleiere:
Sår-forebygging, behandling og lindring**

15 studiepoeng

Et pedagogisk og faglig utviklingsprosjekt

Av

Jill Flo

Drammen 2010

HiBus publikasjoner kan kopieres fritt og videreformidles til andre interesserte uten avgift.

En forutsetning er at navn på utgiver og forfatter(e) angis- og angis korrekt. Det må ikke foretas endringer i verket.

ISBN 978-82-8261-003-2

ISSN 0807-4488

SAMMENDRAG

Denne rapporten beskriver det faglige og pedagogiske arbeidet i utvikling av en ny videreutdanning i Sår- forebygging, behandling og lindring.

Det startet med at praksisfeltet våren 2007 tok kontakt med Høgskolen i Buskerud, avdeling helsefag med ønske om å heve kompetansen blant sykepleiere. Erfaringene fra sykehus og kommunehelsetjenesten var at det var stor mangel på systematisk kunnskap innen sårpleie.

Rapporten gir leseren informasjon om hvordan samarbeidet med ulike kontakter har bidratt med kunnskap og erfaringer til å bygge opp en videreutdanning innen sår. Samarbeidet har vært med kliniske spesialister i sykehus og Norsk interessefaggruppe for Sårheling (NIFS). Flere skandinaviske og internasjonale spesialister innen sårpleie og behandling har vært til stor hjelp og gitt synspunkter under utviklingen av det faglige innholdet. Programmet anvender European Wound Management (EWMA) sine utdanningsmoduler. Rapporten har med en kortfattet beskrivelse av ofte forekommende sårtyper, årsaker og konsekvenser.

Rapporten beskriver fleksibel læring som en kombinasjon av e-læring og faste samlinger. Denne læringsmodellen er inspirert av Gilly Salmon's modell for undervisning og læring på nett.

Nøkkelord: Fleksibel læring, videreutdanning, nettbasert undervisning, e-læring

ABSTRACT

This report describes substantial and didactic processes in developing a post graduated education in Wound- prevention, treatment and palliation.

The initiative was taken from clinical practice in spring 2007. There were a lack of competence in wound caring, both in hospitals and nursing homes and home care, and a need for post graduated education for nurses.

The report describes how Buskerud University College collaborated with several contacts to build a new post graduated program. Clinical professionals in hospitals and the Norwegian group of wound healing (Norsk interessefaggruppe for Sårheling, NIFS), and Scandinavian and international specialists in wound caring and treatment has contributed with their knowledge and experiences. The European Wound Management's education modules are built into the program. This report includes shorts description of different wounds, causes and consequences.

The report describes blended learning as a combination of e-learning and traditional lectures. The didactics are inspired by Gilly Salmon's teaching and learning online model.

Keywords: Blended learning, post graduated education, e-learning, learning online

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Målsetting	3
2. Organisering av utviklingsarbeidet	4
3. Ofte forekommende sårtyper - årsaker og konsekvenser	6
4. Videreutdanningens fleksible læringsmodell.....	7
4.1 Fleksibel læring	7
4.2 Planlegging med utgangspunkt i Gilly Salmon's modell	7
4.3 Veiledning i fleksible studier	8
4.4 E- moderators funksjon	9
5. Intern kompetanseutvikling	10
6. Arbeids- og utviklingsprosessene, høsten 2007 - våren 2008.....	11
7. Avslutning.....	14
8. Litteraturliste.....	15

1. Innledning

Denne FoU- rapporten beskriver utviklingen av en ny videreutdanning for sykepleiere innen: "Sår – forebygging, behandling og lindring", 15 studiepoeng ved Høgskolen i Buskerud. Rapporten beskriver arbeidsprosessene fra idéstadiet våren 2007 frem til det første studieprogrammet var klart og opptaket av studenter høsten 2008. Det legges vekt på innspillene og samarbeidet med erfarne klinikere i praksis i utviklingen av det faglige innholdet samt samarbeid med European Wound Management Assosiation (EWMA). Videre beskrives bakgrunnen for videreutdanningens læringsmodell, samt nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Erfaringene med gjennomføringen av det pedagogiske opplegget i studieprogrammet, og studentenes evalueringer presenteres i en senere rapport.

1.1 Bakgrunn

Avdeling helsefag ved Høgskolen i Buskerud fikk våren 2007 en forespørsel fra sykepleier og nestleder i NIFS (Norsk interessefaggruppe for Sårheling) ved sårpoliklinikken ved Sykehuset Buskerud HF at det var ønske om å få til en ny videreutdanning innen sårbehandling. NIFS erfaringer var at det var stor mangel på systematisk kunnskap innen dette fagfeltet i praksis og derfor behov for en ny videre- og etterutdanning. Kompetanseheving blant sykepleiere var i flere år blitt bygget på ad hoc løsninger i form av kurs hos private firmaer, kurs arrangert av klinikere og ikke-poeng givende kurs arrangert av universiteter. Studier i England viser til manglende kvalitetssikring av sykepleieres kompetanse innenfor sårbehandling, og betydningen av formell akkreditering på nasjonalt nivå (Fletcher 2007). En viktig bakgrunn for utviklingen av det nye studietilbudet var at det i Norge ikke fantes et formelt utdanningstilbud.

Målgruppen for videreutdanningen er sykepleiere med minst 2 års erfaring.

Høgskolen i Buskerud tilbyr bachelor utdanning i sykepleie der temaet sår er en integrert del av utdanningsprogrammet (Rammeplan for sykepleieutdanning 2008). Etersom sykepleieryrket og yrkespraksisen er i stadig utvikling, må læring ses i et livslangt perspektiv der både arbeidstaker og arbeidsgiver har et ansvar. Rammeplanen tar opp begrepene handlingskompetanse og handlingsberedskap, som betyr at sykepleieren skal kunne ivareta funksjoner som er sentrale i yrkesfunksjonen samt at det finnes områder der den nyutdannede sykepleieren har noen kunnskaper om feltet men trenger nødvendig erfaring og opplæring for å kunne handle selvstendig. For å følge opp kravene om videre utdanning har Høgskolen i Buskerud lang erfaring med utvikling og gjennomføring av både etter- og videreutdanninger og har fra 2005 også masterprogram (Kunnskapsdepartementet, 2001) innen klinisk helsearbeid. Videreutdanning er formalisert tilleggstudium, og etterutdanning bidrar til arbeidsrelatert kompetanseutvikling (Nasjonal helseplan 2007-2010, Helse- og omsorgsdepartementet, 2006).

I utvikling av videreutdanningsprogrammene har høgskolen nært samarbeid med det kliniske praksisfeltet for å styrke kvaliteten i utdanningsprogrammet og relevans i utdanningen. Bakgrunnen for utviklingen av den nye videreutdanningen var å vurdere pedagogiske virkemidler med hensiktsmessig bruk av IKT i kombinasjon med klinisk arbeid, som er ett satsingsområde i Kvalitetsreformen for høyere utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2001). Erfaringer viser at det er en rekke faktorer av betydning ved gjennomføring av en videreutdanning. Motivasjonen for utdanningstilbudet må oppleves relevante for arbeidslivet, kunne kombineres med jobb og familieliv, ikke være for kostbart og muligheter for deltakelse må oppfylles. Bakgrunnen for utviklingen av det nye studietilbudet var å utvikle et videreutdanningsprogram hvor tid, sted, progresjon og metoder skulle gi tilstrekkelig fleksibilitet, og fremme muligheter og motivasjon til å delta.

Hvilken kompetanse kreves for å behandle sår? Oland (2001) sier at sårbehandling kan være en sammensatt og utfordrende oppgave, men at sårbehandling ikke trenger å være vanskelig, dersom man forholder seg til grunnleggende prinsipper. Sykepleiefaglig kompetanse mener Oland (2001), er helt avgjørende for resultatet innen sårbehandling. Hun mener at sykepleierkunst er viktig innen dette fagfelt sånn som kreativitet, håndlag, klinisk blikk og estetisk sans. Faglig kunnskap sammen med erfaring kan på lengre sikt gi den handlingsberedskap som er nødvendig innen dette felt (Oland, 2001). Behovet for spesiell kompetanse kommer til uttrykk ved at det har blitt etablert sårcenter, poliklinikker og professorater i sårheling (Gottrup, Karlsmark, 2008, Lindholm, 2004). Lindholm (2004) påpeker viktigheten av å involvere flere yrkeskategorier i sårbehandlingen. Langøen og Gottrup (2006) påpeker at sårbehandlingen har beveget seg fra å være en videreføring av gamle tradisjoner til å bygge på forskningsbasert kunnskap. En slik endring kan gi økt status (Langøen et al, 2006).

For å styrke kvaliteten i utviklingen av det faglige innholdet i videreutdanningen ble kontakt med organisasjonen European Wound Management Assosiation (EWMA) etablert tidlig. EWMA arbeider internasjonalt for å kvalitetssikre sårbehandling. Organisasjonen ble etablert i 1991 og hensikten er å fremme utdanning og forskning om sårbehandling. Samarbeidet med EWMA innebærer at utviklingen av det faglige innholdet i videreutdanningen tok utgangspunkt i deres moduler, tilpasset disse lokalt og valgte litteratur. Utkastet ble deretter vurdert av EWMA sitt utdanningspanel, som gir godkjenning. Med godkjenningsordningen ønsker EWMA å sikre utdanningsprogrammer og kurs av høy standard. Fra høgskolens side er bakgrunnen for samarbeidet også viktig for nettverksbygging og det bidrar til en kvalitetssikring av utdanningen. Internasjonalt samarbeid er vektlagt som et av flere kvalitetsfremmede virkemiddel i Kvalitetsreformen (Kunnskapsdepartementet, 2001).

God kvalitet i utdanningsprogrammet kan skapes ved aktivt samarbeid med kompetent helsepersonell nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til det pedagogiske

utviklingsarbeidet som er nevnt over, inkluderte satsingen på en ny videreutdanning innen temaet sår ved Høgskolen i Buskerud styrking av den faglige kompetansen hos utdanningspersonalet ved avdeling helsefag.

Det overordnede målet i helsetjenestene er å kunne tilby helsehjelp og av god kvalitet, og følgelig utdanningstilbud som styrker kunnskapsbasert praksis (Helse - og omsorgsdepartementet, 2006). Høgskolen ønsket med utviklingen av den nye videreutdanningen i sår å bidra til å styrke kompetansen hos sykepleiere på ett viktig område.

1.2 Målsetting

Målsettingen med det pedagogiske og faglige utviklingsprosjektet var å utvikle en ny videreutdanning i SÅR på 15 studiepoeng. Viktige delmål var å planlegge studiet i samarbeid med aktører innen dette kliniske fagfeltet og utvikle fleksibel e-læring i kombinasjon med faste samlinger ved høgskolen. Det skulle også vurderes om videreutdanningen på sikt kunne inngå som en del i mastergradsstudiet i klinisk helsearbeid.

Målsettingen for utviklingen av studieprogrammet innebar at det skulle planlegges løsninger med aktiv bruk av IKT . Videreutdanningen skulle ha en introduksjonsdag og fire samlinger av 2 dager med undervisning om sentrale temaer innenfor sår og sårbehandling. Periodene mellom samlingene inneholder løsninger for fleksibel læring.

2. Organisering av utviklingsarbeidet

Planleggingen av den nye videreutdanningen i sår har vært organisert som et pedagogisk og faglig utviklingsprosjekt med en referansegruppe og en arbeidsgruppe, samt samarbeid med flere ulike nasjonale og internasjonale kontakter.

Referansegruppen:

Sykepleiere fra kommune- og spesialisthelsetjenesten, sykepleiere fra sår – og diabetespoliklinikk samt karkirurg.

Nasjonale og internasjonale kontakter som har gitt verdifullt innspill til arbeidet:

Kirsti Espeseth, sykepleier, Sårpoliklinikken ved Sykehuset i Buskerud HF og nestleder i NIFS (Norsk interessefaggruppe for Sårheling) og deltaker i referansegruppen.

Christina Lindholm, sykepleier, professor, Högskolan i Kristianstad, Sverige og medlem i EWMA utdanningspanel

Karen Ousey, Principal lecturer, Huddersfield University, UK.

Caroline Mc Intosh, Principal lecturer, Huddersfield Univeristy, UK.

Rolf Jelnes, overlege, Åbenraa og Sønderborg sykehus

Lene Corydon-Pedersen, sykepleier, adjunkt, Vidensenter for sundhetsfremme, University College Syd

Thomas Harding, sykepleier, førsteamanuensis (20 % HiBu), North Tec-Tai Tokerau Wananga, New Zealand

Arbeidsgruppen:

Prosjektleder Jill Flo, sykepleier, høgskolelektor

Prosjektleder Edda Johansen, sykepleier, høgskolelektor

Prosjektveileder Liv Helene Jensen, sykepleier, førsteamanuensis

Koordinator for videreutdanningene Anne Grethe Steinsvåg, sykepleier, høgskolelektor

Prosjektlederne har brukt 10 – 20 % FOU- tid i perioden 2007 -2009 i utviklingen av videreutdanningsprogrammet i sår. Møter med eksterne samarbeidspartner har variert fra noen timer til dager.

3. Ofte forekommende sårtyper - årsaker og konsekvenser

Sår kan betegnes som akutte eller kroniske, men i dag kalles kroniske sår ofte for vanskelig helende sår (Lindholm, 2004). Ifølge Stranden og Slagvold (2005) forekommer legg- og fotsår hyppig hos eldre pasienter og kan gi både smerter, redusert mobilitet og sosial isolasjon. Lindholm (2004) sier at andelen vanskelig helende leggsår stiger markant for personer over 65 år. Andelen eldre vil øke de nærmeste tiårene (Helse- og omsorgsdepartementet, 2006), og dette i kombinasjon med økt forekomst av diabetes mellitus type 2 og hjerte- og karsykdommer, kan tyde på at antall pasienter med ulike typer sår vil stige. Kostnader til sårbehandling utgjør en stor del av helsebudsjettet i Sverige (Lindholm, 2004) og vi kan anta at det er lignende tall for Norge. Slagvold og Stranden (2005) hevder behandling av venøse leggsår kan utgjøre opptil 1-2% av helsebudsjetter i Europa.

Diabetes mellitus er en viktig risikofaktor for å utvikle fotsår (Stranden et al, 2005) og diabetiske fotsår er årsaken til omtrent 85% av alle amputasjoner (Gurgen, Kaal og Witsøe, 2005). I Norge blir det foretatt mellom 400-500 amputasjoner årlig hos pasienter med diabetes mellitus og kostnadene ved å amputere er høye (Gurgen et al., 2005 og Chaturverdi, 2007). Økt kunnskap om risiko og patofysiologi omkring diabetiske sår kan bidra til en nedgang i amputasjoner (Gurgen et al., 2005). Søyland (2007) betegner pasienter med leggsår som en ressurs- og tidkrevende gruppe. Leggsår kan forårsakes av ulike forhold som for eksempel venøs dysfunksjon, arteriell insuffisiens, diabetes mellitus, vasculitt og malignitet, men ca 70% av alle leggsår over malleolene er forårsaket av ren venøs insuffisiens (Lindholm, 2004). Slagvold og Stranden (2005) påpeker at pasienter med venøse leggsår har uttalte plager som kan redusere deres livskvalitet.

Trykksår rammer alle aldersgrupper og er vanlig i helseinstitusjoner i Europa (Europen Pressure Ulcer Advisory Panel, EPUAP, 2002). Trykksår oppstår som en følge av en eller flere av faktorene trykk, friksjon og forskyvning (Lindholm, 2004). Utviklingen av trykksår knytter seg ofte til flere risikofaktorer som for eksempel høy alder, inkontinens, underernæring, immobilitet og nevrologisk lidelser (Lindholm, Sterner, Romanelli, Pina, Bou, Hietanen, Livanainen, Ginningberg, Hommel, Klang, Dealey, 2008, Lindholm, 2004, Dassen, Tannen, Lahman, 2006). Litteraturen angir varierende prevalens for trykksårforekomst i ulike nivåer av helsetjenesten (Dassen et al, 2006). EPUAP (2002) referer til en studie hvor ca 18% av pasienter i sykehus i Europa hadde trykksår. Ifølge Grey, Enoch og Harding (2008) er prevalensen på sykehus mellom 3%-14%, men kan bli så høg som 70% på eldre ortopediske pasienter.

4. Videreutdanningens fleksible læringsmodell

Bakgrunnen for utviklingen av en fleksibel læringsmodell i videreutdanningen er beskrevet innledningsvis. Lisboa-deklarasjonen av 2002 har som hovedmål å skape et Europa som har *coherent and comprehensive strategies for lifelong learning*. Aktivitetene og de generelle EU-tiltakene som skal til for å nå målene er samlet i EU's utdanningsprogram, Livslang Læringsprogrammet 2007-2013.

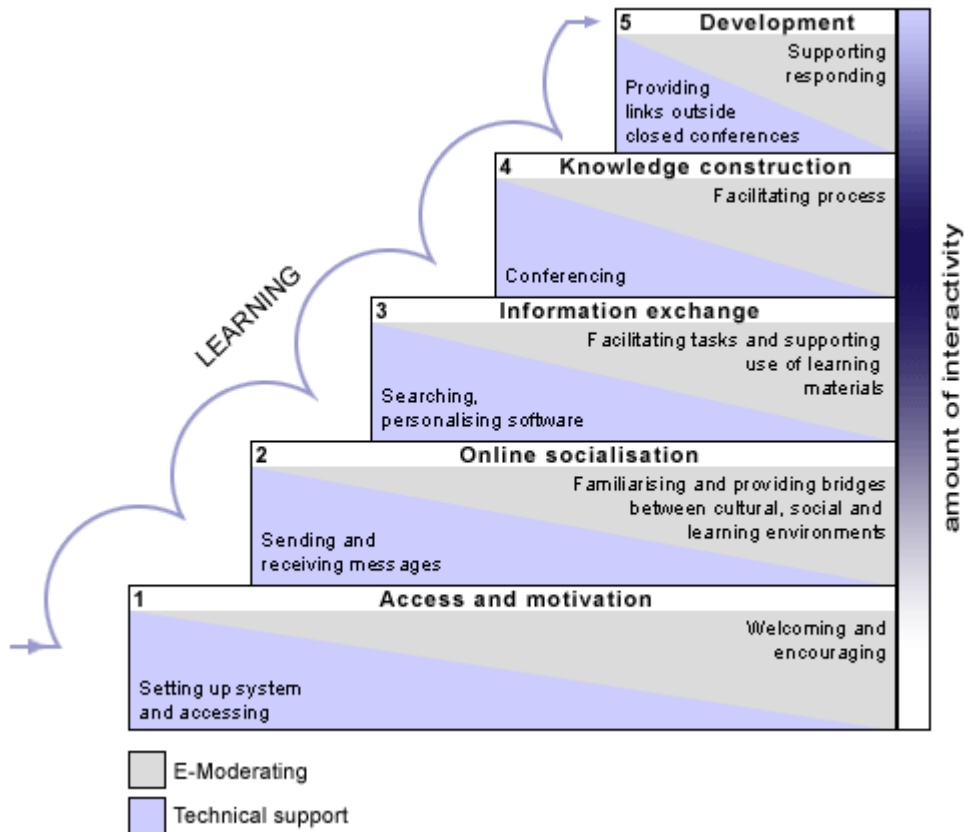
For å stimulere til utvikling av fleksibel og livslang læring i høyere utdanning, ble Norgesuniversitetet opprettet i 2004. Norgesuniversitetet er en underliggende enhet til Kunnskapsdepartementet. Gode og relevante utdanningstilbud vektlegges. Innføringen av kvalitetsreformen i høyere utdanning utgjør en fornyelse av det norske systemet for livslang læring. I strategiplan for 2007-2010 skal Norgesuniversitetet bidra til pedagogisk bruk av IKT i høyere utdanning (Norgesuniversitetet, 2009).

4.1 Fleksibel læring

Fleksibel læring innebærer en student- og læringscentrert tilnærming til utdanning som integrerer ulike teknologityper for å legge til rette for aktivitet og integrasjon (SOFF, 2002). Fleksibel læring, hvor tid, sted, progresjon og metoder gir fleksibilitet, kan fremme muligheter og motivasjon til å delta i etter- og videreutdanning. Læring og undervisning kan foregå uten at studenter og lærere befinner seg på samme sted til samme tid. Fleksibel læring er ingen metode. Det er derfor viktig å velge pedagogiske prinsipper og la pedagogiske, og ikke tekniske aspekter avgjøre struktur og innhold i kurs (Adams, 2004). Videreutdanningen bygger på teoriene om at læring skjer når ny informasjon møter tidligere erfaringer, og at læring skjer i samarbeid. Ifølge Hung og Wong (2000) i Salmon (2004) viser forskning at realistiske oppgaver og situasjoner gir anvendbar kunnskap for studenter. Danielsen (2008) beskriver hvordan arbeidslivet ønsker utdanning som tar studenters yrkespraksis på alvor og anvender case slik at innholdet kan tas i direkte bruk på arbeidsplassen.

4.2 Planlegging med utgangspunkt i Gilly Salmon's modell

I utviklingen av videreutdanningsprogrammets læringsaktiviteter er Gilly Salmon's (2004) modell for undervisning og læring på nett valgt for å begrunne oppbygging og aktiviteter i utdanningen (figur 1). Gilly Salmon fremstiller læringsprosessene og de interaktive aktivitetene i trinn som bygger på hverandre. Ved å anvende Salmons modell i planleggingen av studiet kan vi anta hva studenter har utbytte av i hvert trinn og utvikle oppgaver og organisere studenters og læreres aktiviteter på bakgrunn av dette. Studenter organiseres i grupper og samarbeider om klinisk relevante oppgaver og med elektronisk studentrespons underveis i studiet.

Figur 1. Gilly Salmons modell for fleksibel læring

4.3 Veiledning i fleksible studier

Hyppe tilbake meldinger som gir studentene informasjon om ståsted og hvordan de bør studere videre, er viktig for all læring. Kvalitetsreformen (Kunnskapsdepartementet, 2001) tillegger veiledning og tett oppfølging stor betydning for å sikre studiekvalitet i høyere utdanning. Ifølge Lauvås og Handal (1990) er veiledningens oppgave å hjelpe enkeltpersoner til å trekke forbindelseslinjer mellom verdier, teorikunnskap og egne erfaringer til den praktiske hverdagen og konkrete situasjoner. Dysthe, Hertzberg og Hoel (2000) understreker at både kommunikasjonsferdigheter og veiledningsferdigheter inngår i veiledningskompetansen til den enkelte lærer. Kommunikasjonsferdigheter beskrives som evnen til å kunne spørre, svare, forstå hvorfor det spørres på bestemte måter og kunne forklare (Dysthe et al., 2000). Veiledningsferdigheter beskriver Dysthe et al. (2000) blant annet med evnen til å kunne lese skriftlig materiale både analytisk og kritisk og gi tilbake meldinger med forankring i kriterier, sammenfatte hovedmomenter i en dialog og tekst samt motivere og invitere till refleksjon. Veiledning som refleksjon over egen praksis er ifølge Lauvås og Handal (1990) nyttig for å utvikle egen kompetanse. Læring handler om å bli bevisst hva erfaringene betyr for oss og både veiledning og undervisning har som formål å legge til rette for læring (Stålseth,

Sandal og Tveten, 1994). Studenter i fleksible studier kan ikke enkelt komme til veilederen når de har behov for veiledning og rollen som veileder via læringsplattformer og e-post er derfor sentral.

4.4 E- moderators funksjon

En e-moderator er en person som tar ansvar for og administrerer den asynkrone skriftlige nettdialogen (Salmon, 2004). E-moderatorens veilederfunksjon er å fremme interaksjon og kommunikasjon og ta hensyn til deltakeres erfaringer (Salmon, 2004). Å undervise og lære på nett krever et bevisst læringssyn for å være bevisst på hva lærere og studenter faktisk skal gjøre online (Salmon, 2004). Dette understøttes av Dysthe (2003:37) som understreker hvordan lærings synet vil påvirke dialogen mellom lærere og studenter og dermed veiledningen. Klingenberg (2008) hevder studenter i fleksible studier mister muligheten for uformell kontakt med lærere og at dette kan påvirke forholdet. Voksne har som utgangspunkt at de må ha prestert noe for å få veiledning og ikke kan møte med noe "uferdig" (Klingenberg, 2008). Klingenberg (2008) beskriver voksne studenter i fleksible studier som usikre på hva veiledning og veilederrollen innebærer og at de har en oppfatning av at veiledning er knyttet til skriftlige produkter. En aktiv veilederrolle er viktig i fleksible studier og lærerens initiativ til å ta kontakt med studenter kan gi inspirasjon og hjelp til å vite hva en bør forbedre og hvorfor (Klingenberg, 2008).

5. Intern kompetanseutvikling

En aktiv veilederrolle i fleksible studier kan i følge Klingenberg (2008) gi studentene kunnskap om hva de bør forbedre og hvorfor. Denne rollen krever bredde og fagkunnskap fra forskjellige områder. I utviklingen av videreutdanningsprogrammet i sår har prosjektlederne styrket sin kunnskap innen sårpleie ved å delta på nasjonale og internasjonale kongresser og arbeidet aktivt for å få kontakter nasjonalt og internasjonalt. Både fagpersoner og fagmiljøer ble kontaktet og det utviklet seg et samarbeid med forskjellige parter.

For å styrke den faglige kompetansen innen sårbehandling var prosjektlederne

- Deltakere i Oxford European Wound Healing Summer School med temaet: ” *Different aspects of patient wound management based on therapy innovation and clinical research* ” i juni 2008.
- En prosjektleder hospiterte på sårpoliklinikk ved sykehuset i Buskerud og hos Overlege Rolf Jelnes ved Abenraa/Sønderborg sykehus i Danmark.

Høgskolens samarbeid med førsteamanuensis Harding fra North Tec – Tai Tokerau Wananga på New Zealand, bidrog til erfaringsutveksling innen e-læring. Principal lecturer Karen Ousey og Caroline Mc Intosh fra University of Huddersfield bidrog til informasjon og ny kunnskap innen digitale læreresurser, støttet gjennom ERASMUS programmet.

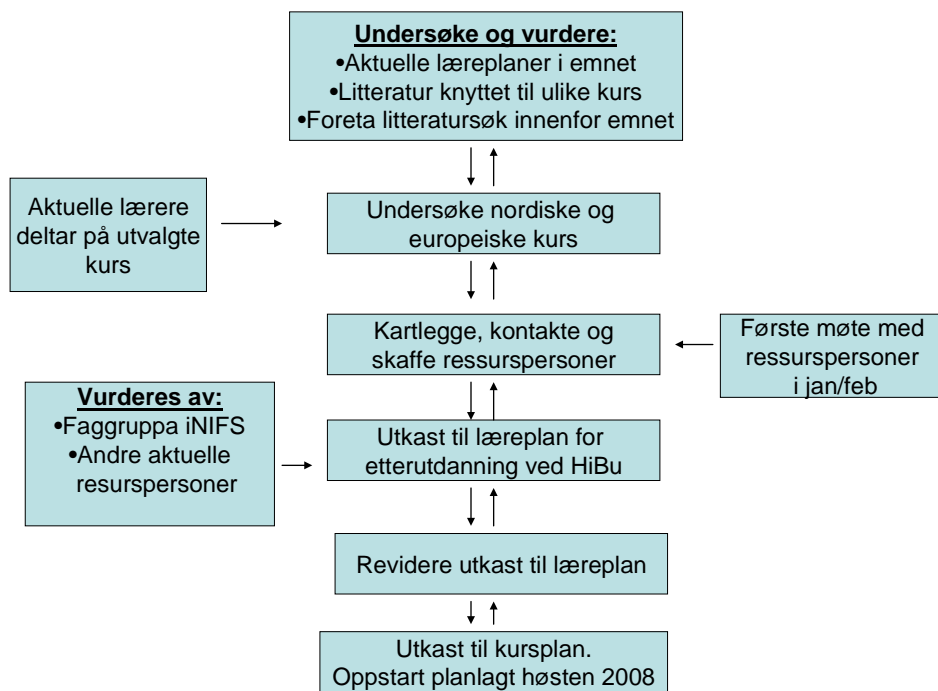
For å spre kunnskap om videreutdanningens faglige profil og fleksible læringsmodell initierte prosjektlederne et fagseminar med tittelen ” E-learning in higher education”. for de faglig ansatte ved avdeling helsefag i april 2008. Programmet innholdt blant annet følgende områder:

- *Experience of e-learning in a Bachelor-programme in New Zealand.* Dr. Thomas Harding
- *Web-based wound-healing developed at the University of Huddersfield, U.K.* Principal lecturer Karen Ousey and Caroline Mc Intosh

6. Arbeids- og utviklingsprosessene, høsten 2007 - våren 2008

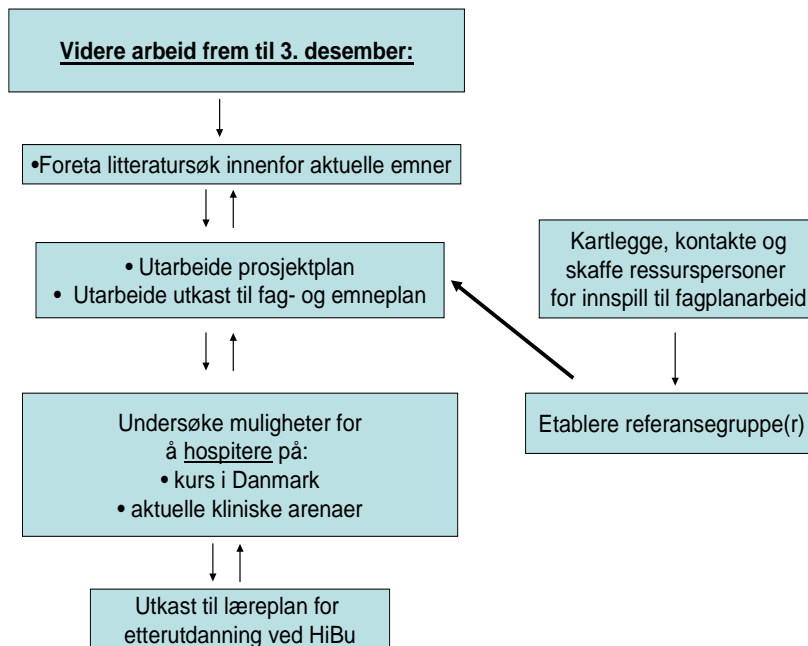
Planleggingen av videreutdanningen kan beskrives i ulike faser, der skissene 1-3, vil tydeliggjøre de ulike momentene. Beskrivelsen vil ta for seg de overgripende momentene.

Arbeidsgruppen hadde det første møtet med sykepleier og nestleder i NIFS (Norsk interessefaggruppe for Sårheling) i september 2007. Etter foreløpig godkjenning fra ledergruppen ved avdeling helsefag, kom prosjektlederne og prosjektveileder frem til at de ville utvikle et forslag for å få startet en videreutdanning i sår. Interne tiltak for å styrke prosjektledernes kompetanse ble diskutert, og hvem som kunne ha interesse for å arbeide videre med å planlegge en videreutdanning i sår. Sykepleieren fra sårpoliklinikk kontaktet NIFS og informerte om samarbeidet med Hibu. Foreløpig progresjon blir skissert på møtet, skisse 1:

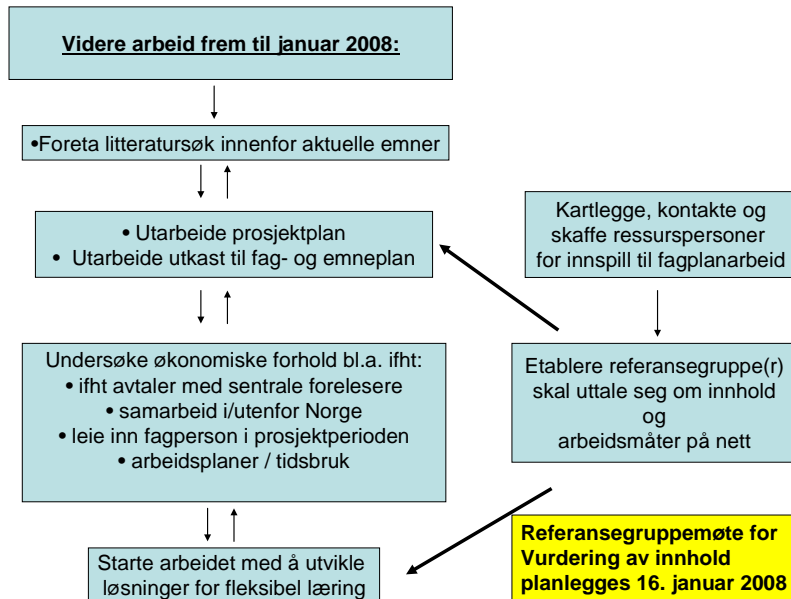

Arbeidsgruppen kom i november 2007 frem til at en av prosjektlederne skulle ta ansvar for å kontakte ressurspersoner i emnet og en prosjektleder begynte på litteratursøk. Utarbeiding av en prosjektplan ble satt i gang, parallelt med forslag til studieplanen. Ressurspersoner innen utviklingen av nettbaserte løsninger ble kontaktet, og det ble etablert et eget område på blackboard for arbeidsgruppen. Kontakt ble knyttet gjennom nestleder i NIFS med University College Syd i Danmark

som hatt en etterutdanning i sårbehandling i flere år. Etterutdanningen ” SÅR – længerevarende Etterutdannelse, 5 ECTS ” i Danmark var i omfang lik den arbeidsgruppen så relevant å starte med. Den hadde 4 moduler med totalt 20 dager med teori over ½ år. Prosjektveileder tok ansvar for å undersøke økonomiske rammer for videre arbeid og i tillegg NOKUTs krav i forhold til lærerressurser, arbeidsmåter og litteratur på videreutdanning/masternivå. Veileder avklarte også med ledergruppen i avdeling helsefag hvorvidt samarbeid med EWMA var mulig. Foreløpig progresjon blir skissert på møtet, skisse 2 :

I desember 2007 møttes arbeidsgruppen og diskuterte pedagogiske metoder, litteratursøk, etablering av samarbeid med IT avdelingen og løsninger på blackboard. Foreløpig progresjon blir skissert på møtet, skisse 3:

I Januar 2008 ble det arrangert et møte med deltagere fra referansegruppen; som bestod av sykepleiere fra kommune og fra sykehus, sykepleiere fra sår- og diabetespoliklinikker og karkirurg. Den foreløpige studieplanen med studiestart, innhold, målgruppe, forkunnskaper og pedagogiske metoder ble presentert og diskutert. Det ble brukt tid til å se på innhold og viktige synspunkter framkom, som prosjektlederne tok med videre i studieplanen og til pensumlisten.

I mars 2008 møtte prosjektlederne professor Christina Lindholm i Oslo. Utkast til studieplan var utarbeidet i stor grad ut ifra EWMA sine moduler. Utkast til studieplan og litteratur ble diskutert. Christina Lindholm var positiv til det faglige studieprogrammet og til læringsmodellen. Professor Christina Lindholm var villig å vurdere studieplanen for EMWA sertifisering. Møtet var svært verdifullt for arbeidet frem mot ferdigstilling av studieplanplan, litteraturliste og aktuelle forelesere.

Studieplanen ble godkjent i avdeling helsefagsledermøte den 14.04.08 og videreutdanningen ble annonsert på HiHu`s hjemmesider våren 2008 og i tidsskriftet Sår. Videreutdanningen ble godkjent av EWMA og fikk en midlertidig sertifisering. Videreutdanningen startet september 2008 med 37 studenter.

7. Avslutning

Å starte opp en ny videreutdanning innen SÅR ved avdeling helsefag såpass raskt har vært mulig gjennom stort engasjement blant alle involverte parter. Det har vært stor interesse for dette faglige temaet og mange med høy faglig kunnskap innen området sår har bidratt. Eksterne samarbeidspartner har vært sentrale og bidratt til å kvalitetssikre nivået på utdanningen. Organisasjonen EWMA bidro til det faglige innholdet i oppbyggingen av studieplanen og sertifisering av videreutdanningen. Det pedagogiske utviklingsarbeidet med ny tenkning innen fleksibel læring har bidratt til at det ble mulig å utvikle en modell som består av både faste samlinger og fleksibel læring på nett.

Denne rapporten har hatt fokus på bakgrunnen for studiet og arbeidsprosessene frem til oppstarten av videreutdanningen innen Sår – forebygging, behandling og lindring, 15 studiepoeng. Neste fase av dette pedagogiske og faglige utviklingsprosjektet omfatter gjennomføringen av videreutdanningsprogrammet for 2 kull og studentenes evalueringer, samt analyser av det elektroniske arbeidet og kommunikasjonen på blackboard.

8. Litteraturliste

Adams, A.M. (2004). *Pedagogical underpinnings of computer-based learning*. Journal of Advanced Nursing, 46 (1), p. 5-12.

Chaturverdi, N. *The Epidemiology of Amputations and the Influence of Ethnicity*. I: Boulton, Cavanagh og Rayman (red). *The foot in diabetes*. West Sussex: Wiley

Danielsen, Å. (2008). *Ingenting er så praktisk som god teori? I: Grepperud (red.) For folk flest*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Dassen, T, Tannen, A, Lahmann, N (2006) Kap 1: Pressure Ulcer, the Scale of the problem. I: Romanelli, M (Red). *Science and Practice of Pressure Ulcer Management*. Springer-Verlag, London

Dysthe, O, Hertzberg, F, Hoel, T (2000). *Skrive for å lære*. Oslo: abstract forlag

Dysthe, O, Engelsen, K.S (2003) *Mapper som pedagogisk redskap: perspektiver og erfaringer*. Oslo: Abstrakt Forlag

European Pressure Ulcer Advisory Panel (2002). *Pressure Ulcer Prevalence Monitoring Project*. Volume 4, Issue 2

European Wound Management Association, Curriculum and Education modules

<http://ewma.org/english/education/curriculum-modules.html> (nedlastet 23.04.09)

Fletcher, J (2007). A collaborative approach to education provision will help save our specialism. *Journal of wound care*, 16 (10), s. 421-423

Gottrup, F, Karlsmark, T (2008) *Sår – bakgrunn, diagnose og behandling*. København: Munksgaard

Grey, J, Enoch, S, Harding, K (2008) Kap.4. Pressure Ulcer. I: Grey, J, Harding, K (red). *ABC of wound healing*. Blackwell Publishing, Ltd

Gurgen, M., Kaal, A. og Witsøe, E. (2005). Diabetiske fotsår. *Tidsskriftet for Den Norske Lægeforening*, nr. 7, 125, s 899-902.

Hung, Wong (2000) I: Salmon, G. (2004). *E-moderating – the key to teaching and learning online*. London: RoutledgeFalmer

Helse-og omsorgsdepartementet (2006). *Nasjonal Helseplan 2007-2010*. Særtrykk av St.prp.nr 1(2006-2007) kapittel 6. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse-og omsorgsdepartementet (2006) *Kompetanseløftet 2015*. St.meld.nr. 25 (2005-2006).

Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Klingenberg (2008). *For folk flest I: Grepperud (red.) For folk flest*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Kunnskapsdepartementet (2001). *Gjør din plikt – Krev din rett*. St.meld.nr.27 (2000-2001). Oslo: Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet (2008). *Rammeplan for sykepleieutdanning*. 25 januar 2008. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Langøen, A, Gottrup, F. (2006). Sårtilheling, klassifikasjon og diagnostisering. I: Langøen (red). *Huden – pleie, pleiemidler og sårbehandling*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Lauvås, G, Handal, P (1990). *Veiledning og praktisk yrkesteori*. J.W. Cappelen Forlag

Lindholm, C., Sterner, E., Romanelli, M., Pina, E., Bou, J.T., Hietanen, H., Livanainen, A., Ginningberg, L., Hommel, A., Klang, B. og Dealey, C. (2008). Hip fracture and pressure ulcers – the Pan-European Pressure Ulcer Study – intrinsic and extrinsic risk factors. *International Wound Journal*, vol 5, no 2, s. 315-328

Lindholm, C. (2004). *Sår*. Oslo: Akribe.

Norgesuniversitetet <http://norgesuniversitetet.no/om/strategisk-program-noregsuniversitetet-2007-2010> (nedlastet 12.11.09)

Oland, I. (2001) *Sår og sårsykeleie*. Oslo: Universitetsforlaget AS

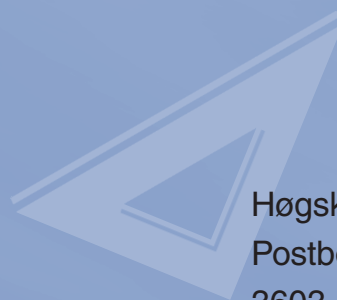
Salmon, G. (2004). *E-moderating – the key to teaching and learning online*. London: RoutledgeFalmer

Slagsvold, C.E. og Stranden, E (2005). Venøse leggsår. *Tidsskriftet for Den Norske Lægeforening*, nr. 7, 125, s 891-894.

SOFF (2002). *SOFF`s strategiplan 2000-2002*.

Stranden, E. og Slagsvold, C.E. (2005). Arterielle sår i underekstremiteten. *Tidsskriftet for Den Norske Lægeforening*, nr. 7, 125, s 895-898.

Stålseth, U, Sandal, R og Tveten, W (1994) *Veiledningsmetodikk: om skoleutvikling i praksis*. Oslo: TANO

Høgskolen i Buskerud

Postboks 235

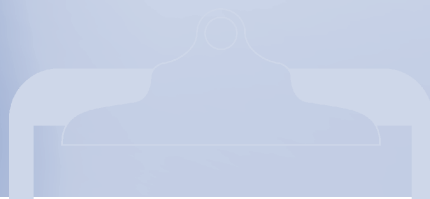
3603 Kongsberg

Telefon: 32 86 95 00

Telefaks: 32 86 98 83

www.hibu.no

ISSN 0807-4488

HØGSKOLEN
i Buskerud